

L-G NORDSTRÖM

Målningar 1980 – 1987

GALERIE BEL'ART

Stockholm 2008

LARS-GUNNAR NORDSTRÖM

Målningar från 1980 - 1987

De nordiska ländernas konstnärer har gått väl i täten på den konstens väg som kallas för den konkreta. Ordet *konkret* brukar användas i betydelsen av fast och påtaglig; på engelska betyder *concrete* också betong. När Otto G. Carlsson med några vänner präglade det franska ordet *concrète* i konstdebatten, var ordets innebörd denna: av en bild som skapas i medvetandet, vilken inte har direkt motsvarighet i den omgivande världen, blir det en fast komposition på bildytan.

I regel är ju vårt medvetande fyllt av omgivande verklighet och minnen av omgivande verklighet. I måleriet präglas realismen av avbildande av föremål och figurer, impressionismen av hur vi ser när vi ser, hur vi av färgade och formade enheter får en bild av verkligheten, och surrealismen då välkända föremål byter plats till vad som kan kallas för katakreser eller diskontinuerlig verklighet. Under modernismens genombrott kunde dessa förutsättningar blandas och allt, hur det än såg ut, var abstrakt. Den abstrakta konsten har alltid fragment av någonting föreställande. Det konkreta är inte föreställande och har inga fragment av den verklighet som omger oss. Den är en konst som skapar nyheter.

Två egenheter finns i den konkreta konsten: en geometrisk form och slätt målade ytor. Den gudomliga geometrien är mestadels föreställande. Alla känner vi ju igen suprematismens kvadrat, för vi har ju lärt oss i skolan hur en kvadrat ser ut. Konkretismens kvadrat är dock målade med väl utpenslad färg. När två färgfält eller kontrasterande linjer ställs intill varandra uppstår en optisk effekt i ögat, simultankontrast och efterbild. Detta upplevs som ett dynamiskt skimmer i bildfältet.

”Tänk om det kommer en dag då människor ser färg och form i konsten på samma klara vis som de lyssnar till musikens toner och klanger”, uttalade Lars-Gunnar Nordström, en klassiker i den moderna finska konsten. När man kallar honom för ”klassiker” är det för att han hållit sig till enkla, klara principer för konsten. Han är ingalunda ensam i den positionen under andra hälften av nittonhundratalet, men han har hållit sig till ett avant-garde i den internationella konsten, och där har han en självständig position.

”Att kalla oss fanatiker är fel. Vi har istället varit utsatta för fanatiker”, är ett annat uttalande av Lars-Gunnar Nordström. Han har spelat ut sina kort, måleri, skulptur, serigrafier och offentliga utsmyckningar i den finska miljön, men lätt har han inte haft det. Ledande kritiker har stretat mot. Man påminner sig ett yttrande av Einstein, eller kanske var det Planck, att framgången inte beror så mycket på sanningen i det som de har gjort, utan mera på att motståndarna efter hand har dött.

Lars-Gunnar Nordström har överlevt många motståndare, och nu när han har haft en lång produktiv verksamhet kan han, om han vill, vara

tillfredsställd med vad han har utträttat.

Strax efter andra världskriget sökte sig den unga generationen av konstnärer till internationella förebilder och bidrog med åtskilliga egna formler. Där var Ole Kandelin, som dog när han hade en utställning i Stockholm präglad av nya gestaltningar. Sedan kom de sökande konstnärerna som Sam Vanni, Per Stenius och Birger Carlstedt. Mest vital, för att inte säga brutal, tedde sig den unge Nordström i Finland.

Han föddes 1924 i Helsingfors. Med sitt kraftiga personliga utspel var tilltalsnamnet Nubben passande. Han sökte sig till styrka och klarhet. 1947 började han visa vad han dög till, men han var ännu i ett sökande stadium. Han ville gärna anknyta till arkitekturen, och arbetade på arkitektkontor. Han utbildades i vad som i Finland kallas för husflit. Han har blivit en möbelformgivare bland mycket annat.

Till Paris kom han 1949 och fick där se det måleri som skapades av Magnelli, Dewasne och Vasarely. På så sätt kom han nära de nordiska samtida - Robert Jacobsen, Richard Mortensen och Olle Baertling. Han slutade att måla stilleben och porträtt och blev icke föreställande i sitt måleri. Han spelade ut en rik geometri med konturer som var linjer, raka, som skarpa eggar, med vinklar, bågformer, kurvor, cirkelformer, kvadrater, rektanglar, trianglar - hela den rika formella syntax som bidrar med formspel som inte är föreställande bilder.

Han hade sin första separatutställning i Helsingfors 1949. Efter ett expressivt penselarbete blev snart nog i hans måleri ytorna slätmålade. Han hörde till de konkreta konstnärerna, men själv menar han att ordet *konstruktiv* är bättre beteckning på vad han gör. Det ordet fångar också in hans tredimensionella arbeten. Han provade att göra monotyper och silk-screen-grafik. Ripolin-färg kunde ge hans ytor en glans med reflexer. Han skapade skulpturer i plåt av stål och järn. Hans redskap blev i skulpturen svetsapparaten. Han kunde blåstra aluminium och utföra acrylkonstruktioner. Man påminner sig Apollinares ord i boken om kubismen att ju mer skulptören avlägsnar sig från det föreställande, desto mer närmar han sig byggnadskonsten. Han provade också med framgång att åstakomma scenografi, och då blev ljussättning ett viktigt medel för gestaltningen.

Med detta breda omfång i arbetena är ordet *konstruktiv* bra att ta till. Han håller sig envist till vissa formkombinationer. Ibland varieras de, ofta upprepas de, och då kallas de för *tautologier*. Skulpturerna kan bli som gallerverk. Under en vistelse i USA fick han kontakt med de nyvinningar i behandlingen av färg, som Josef Albers visat i sin konst och i sitt teoretiska verk *Interaction of color*. Därmed kom på sextioalet OP ART att bli en huvudlinje i den konkreta konsten. Lars-Gunnar Nordströms måleri förändrades inte, men han blev

säkrare på att hans måleri sedan 1950 inte var en återvändsgränd i vilken bara upprepningar skedde. Detta hade den finska konstkritiken stundom framhållit. Han fick också kontakt med Alexander Calders och Stuart Davis' skapande.

Stilriktningen i USA på den tiden, *Hard Edge*, var för honom välbekant. Så hade han ju målat i tio år, fast ordet då ännu inte var uppfunnet.

I den nordiska konsten efter omkring 1950 står Lars-Gunnar Nordström i en fast och stark position som en pionjär. Han har inte samma koreografiska lätthet i sitt måleri som Richard Mortensen. Inte heller har han den mjuka porösa ansättningen av färgen och lätt böjda konturspröjsar som Baertling med åren åstadkom. I gengäld har han nått en tyngd som gör hans måleri hållbart i den tunga brutala betongarkitekturen. Liksom Baertling prövar han att lyfta ut de målade formerna tredimensionellt i offentliga monument, som gör den nya urbana miljön mer lätt att leva i. Han ser färgerna som dynamiska krafter vilka bidrar till ett formellt system. De ger bränslet i motorn, har han sagt. Han ger de blanka ytorna kraft att vidgas och krympa, gå mot betraktaren eller avlägsna sig från dem. Vissa formella system får som gallerverk växlande ljus och färg i bakgrunden. Han har också förstått att skapa reflexer i sin konst, som slår mot betraktaren.

Allt det som jag nu har försökt tolka gör honom till en av samtidens stora konstnärer på en huvudlinje där man finner Herbin, Gorin, Magnelli, Albers, Dewasne, Robert Jacobsen, Richard Mortensen, Olle Baertling och Erik H Olson. Det finns styrka och klarhet i Nubbens agerande.

Detta kan vara en inledning för upplevelsen

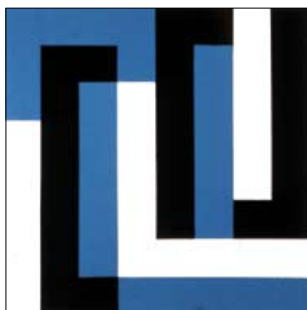
av 16 målningar utförda från 1980 till 1987 med oljefärg på pannå. Konstnären kan fritt dra ut en rad kompositionsformer som han prövat under sin långa verksamhet. Att han i grunden har en arkitektonisk inriktning är uppenbart. Han finns i den skara av nyskapande forskande konstnärer, som har sina rötter i tjugotolets grupper *De Stijl* och *Bauhaus*.

Lars-Gunnar Nordström formade sina målningar med reflekterande glänsande färgytor. Ibland kan de få tycke av arkitekturens kakel. Med sin kolorism går han en egen väg med serier av målningar som ger ljusreflexer. Hans formsystem kan vara dominerat av enbart horisontaler och vertikaler, men också diagonala kompositioner. Det råder i Lars-Gunnar Nordströms konst en rigorös formlära – aldrig blanda flera formsystem. Verket skall utstråla ett minimum.

Detta är ett måleri som anpassas till vår tids strikta funktionalistiska arkitektur med betong och flytglas som strängt enhetspräglade faktorer. Den miljön kräver starka färgspel, och verken som Lars-Gunnar Nordström skapar är på detta sätt nödvändiga i vår tids arkitektoniska miljö.

Uppsala i mars 2008

Teddy Brunius
fil.dr. professor emeritus
Köpenhamns Univeristet

Komposition,
1980, 33 x 33

Komposition,
1980, 33 x 33

Komposition, 1980, 40 x 18

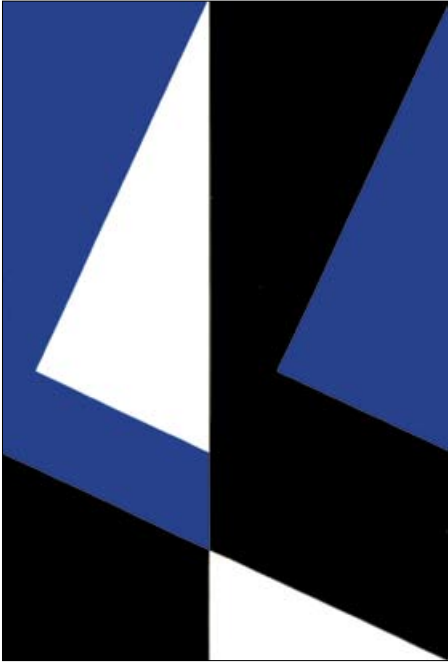
Komposition, 1980, 40 x 18

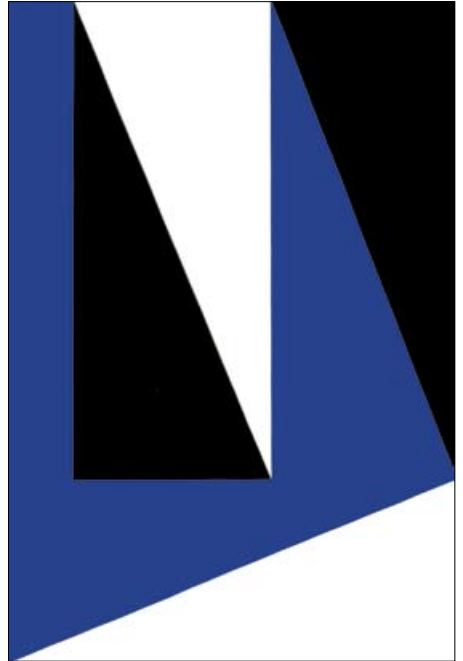
Komposition, 1980, 40 x 18

Konstellation, 1985, 60 x 40

Konstellation, 1985-87, 90 x 60,5

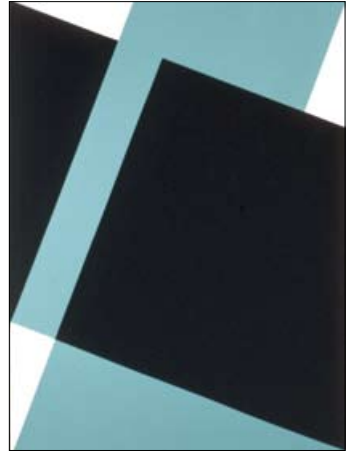
Konstellation, 1985-87, 90 x 60,5

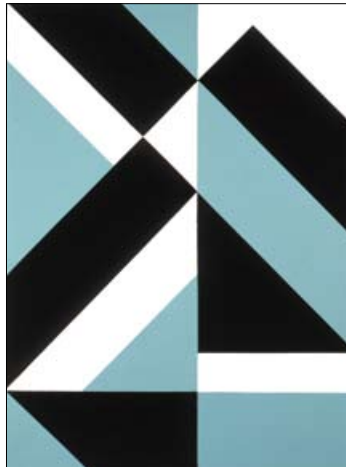
Konstellation, 1985-87, 90 x 60,5

Konstruktion, 1987, 59,5 x 44,5

Konstruktion, 1987, 59,5 x 44,5

Konstruktion, 1987, 59,5 x 44,5

Formation, 1987, 90 x 60,5

Välkommen till
VERNISSAGE

Lördagen den 3 maj 2008

klockan 13–16

klockan 14 inviger prof. Teddy Brunius

GALERIE BEL'ART

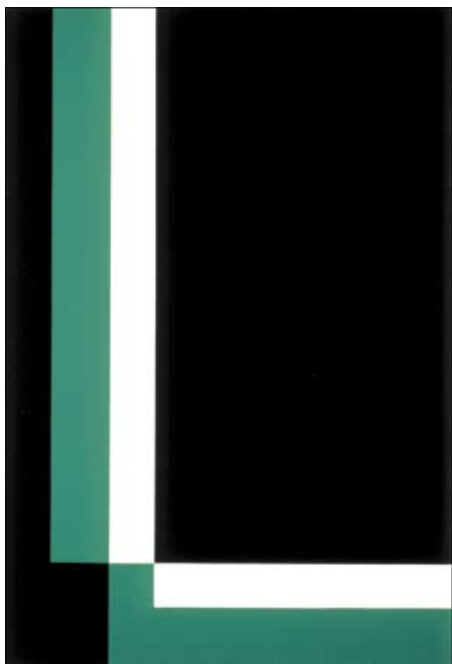
Birger Jarlsgatan 2, 114 34 Stockholm

Tel: 08-611 60 52, Fax: 08-611 60 54, www.belart.se

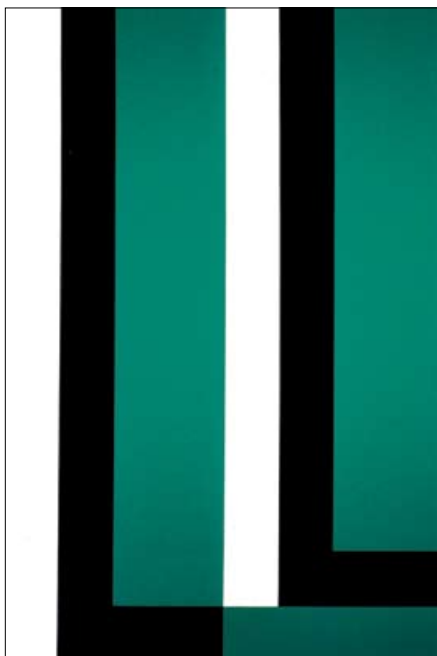
Öppet: tisdag–fredag 11–17, lördag 12–16

Samtliga målningar är olja på pannå, höjd gånger bredd i centimeter.

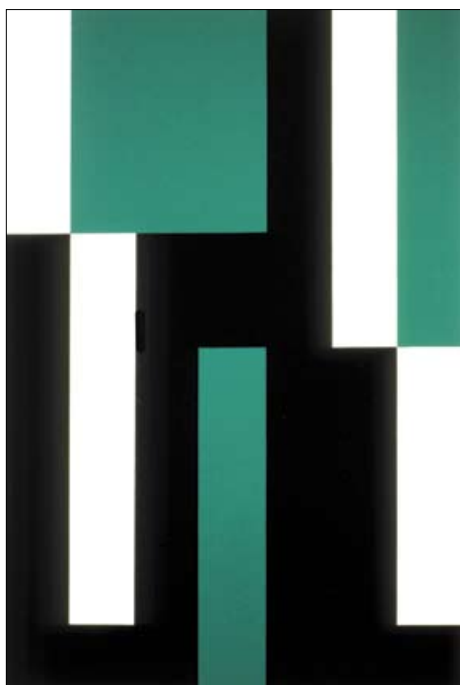
Utställningen pågår till den 31 maj.

Formation, 1987, 90 x 60,5

Formation, 1987, 90 x 60,5

Formation, 1987, 90 x 60,5